

CONSTANȚA CAITĂR GHIOLDUM

**CORUL - TRADIȚIE
CULTURALĂ A OITUZULUI**

CENTENAR 1903 - 2003

EDITURA PLUMB

BACĂU 2002

CONSTANȚA CAITĂR GHIOLDUM
CORUL – TRADIȚIE CULTURALĂ A
OITUZULUI

Coperta: Ion CAITAR

Imagini: Ion CAITAR

Culegere text: Martha Sarah CAITAR

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CAITĂR GHIOLDUM, CONSTANȚA

Corul - tradiție culturală a Oituzului / Constanța
Caităr Ghioldum. Bacău - Plumb, 2002
p.:100; cm.:20,5

ISBN 973-9362- 99-0

78.087.68

Constanța Caităr Ghioldum

**CORUL TRADIȚIE
CULTURALĂ
A
OITUZULUI**

**EDITURA PLUMB
BACĂU 2002**

Dedic aceste pagini formației corale din Oituz,
înființată la 14 octombrie 1903, de către teologul doctorand
Ioan Tudorache, publicată cu prilejul aniversării celor 100 de ani
de la ridicarea Bisericii Ortodoxe Sfinții Împărați Constantin și
Elena (1902-2002).

MOTTO:

„O sută de ani de alinare trecătoare,
În Oituzul cu oameni buni și suflet mare,
Corul a deschis orizonturi noi sub zare
Aplaudat de scumpa Românie Mare.”

(Radu Ghioldum - Poezii)

Argument

Corul – tradiție culturală a Oituzului continuă volumul *Din istoria localității Oituz*, și face parte dintr-o serie de lucrări care se referă la evoluția culturală a localității Oituz.

Cultura cuprinde totalitatea valorilor materiale și spirituale create de om în procesul practicii social-istorice și exprimă progresul omenirii.

Valea Oituzului este situată într-un loc favorabil dezvoltării materiale și spirituale a societății, datorită condițiilor naturale bune de locuit: bazinul hidrografic, pădurea cu bogăția ei și masivele de sare de la suprafață. Concomitent s-au păstrat largi posibilități de acumulare, prelucrare și dezvoltare ale culturilor vehiculate de la est la vest și invers, prin pasul Oituz. Ne-o dovedește prezența culturilor neolitice (a bronzului, a fierului) descoperite aici, precum și cetățile dacice Ciuci, Micloșca și Titelca.

Continuitatea societății se confirmă prin satele dispărute și existente, păstrate de diplomația externă, prezența apropiată a orașului Tg.- Trotuș, centru de cultură unde s-a retipărit Biblia în 1466; precum și a orașului Stănești, a fierăstraiei de apă și a fabricii de sticlă de la Huta.

Marile frământări de la 1848 atrag și pe tânărul Ion Popescu în lupta ardelenilor, nevoit, apoi, să se refugieze la Bîrlad, unde, printr-o muncă pedagogică multilaterală, rămâne în memoria tuturor elevilor Școlii Normale din Bîrlad, înființată de el în anul 1871.

La acest izvor de lumină s-au adăpat și unii fii de țărani din Valea Oituzului ca Nicolae Matei, Constantin Vasiliu, Chiriac Dragomir, înaintași ai culturii, alături de preotul Ioan

Tudorache, discipolul maestrului Gavril Muzicescu, părintele muzicii corale românești.

Așadar, zorile culturii abia ivite în neolitic, parcurg încet și anevoios drumul spre aspirațiile de la 1848, apoi școala de la Bîrlad își pune amprenta asupra culturii contemporane și la Oituz. Anul 1903, pentru Oituz, reprezintă un salt calitativ în domeniul cultural, când teologul doctorand Ioan Tudorache a fondat corul bisericesc și popular, care a devenit o puternică tradiție culturală. Acțiunile cultural-muzicale odată declanșate nu s-au mai oprit nici până azi, formația corală fiind instruită și dirijată în cei 100 de ani, pe rând, de către preotul Ioan Tudorache, preotul Valeriu Tudorache, învățătorul Constantin Radu, învățătorul Constantin Pîslaru și profesorul Gh. Oprea, minunați fii luminători ai Oituzului, culegătorii aplauzelor la spectacole.

Actualmente se păstrează corul religios la toate bisericile ortodoxe și catolice din Oituz și corul căminului cultural „Ciripel”.

Se cuvine să aducem mulțumiri fondatorilor și păstrătorilor muzicii corale din această vale sfințită din belșug cu sângele eroilor de atâtea ori. Față de o viață culturală bogată nu putem rămâne de piatră și credem că așa o moștenire merită cunoscută.

Autoarea

I. FONDATORII

Departate de marile focare muzicale și de cultură, Oituzul a avut norocul de a primi în sânul său în anul 1899 pe teologul doctorand Ioan Tudorache, originar din Mănăstirea Cașin, elevul maestrului Gavril Muzicescu, „adevăratul părinte al muzicii corale românești”, care „a insuflat gustul muzicii unei întregi generații”¹.

În ziua de 14 octombrie 1903, acest preot a pus bazele unuia dintre cele mai vechi coruri populare din județul Bacău. Deși nu sunt documente asupra fondării corului, tabloul din 1915 reprezintă aniversarea a 12 ani de la înființarea corului bisericesc și popular din Grozești-Oituz (figura 1). Fiind și profesor de religie, preotul Ioan Tudorache a selectat elevi și tineri, cu care a început uriașa muncă, înarmat doar cu un diapazon, dar înzestrat cu mult talent și suflet pentru frumos, care „este mai mult decât binele”.

La început, I. Tudorache a locuit cu chirie în casa lui Ianoș Gabor, vis-à-vis de casa lui Gheorghe Ciurea.

Așa se explică de ce primii membrii ai corului au fost din Vamă, de pe Baltă, din vatra satului și din satul Hățman, prea puțini din satele Peste-Vale și Marginea, unde era populație ortodoxă. Iată primele coriste soprane ori altiste, care în vremea aceea aveau vârsta între 8 și 16 ani și sunt membrii fondatori ai corului bisericesc: Zamfira N. P. Sandu, Maria N. P. Surdu, Maria Ifținca, Catrina D. Pascaru, Marina D. Pascaru, Marița Sălcianu, Lupu Marina, Ciubotaru Elisabeta, Anica I. Pricope, Nastasia Hîrlea, Catrina C. C. Luca, Catrina Hîrlea, Ileana Tache Lupu,

¹ Revista Studii muzicologice, Nr.2, 1956, p.93

Eufrosina Hîrjanu, Chiva Hîrjanu, Reveica Hîrjanu, Ileana Paragină, Tincea V. Ruxandu, Tincea Poancă, Anica V. Cojoc, Marița Gh. Olaru, Ioana Olaru, Ana T. Bîțcașu (fig. 1, 2).

La tenori și bași figurau: N. Pușcașu, C. C. Luca, M. Tanga, D. A. Tanga, V. A. Tanga, V. Bîțcașu, M. I. Zaharia, V. L. Blegu, Gh. Gh. Paragină, N. Drăgănoiu².

Corul a fost înființat cu scopul de a satisface nevoile ecleziastice ale cultului creștin ortodox, să dea răspunsurile la oficierea diferitelor servicii religioase. Dar, organizatorul fondator și dirijor al corului și-a dat seama că numai prin aceste imnuri nu va reuși să mobilizeze tineretul la repetiții și, astfel, a pus bazele corului popular prin introducerea în repertoriu a cântecelor de lume și patriotice, pentru a satisface și cerințele vieții realiste ale poporului, ale tineretului, înlăturând monotonia și instalându-se voia bună.

Cei 35 de membri ai corului și-au însușit o parte din imnuri și cântece populare dar, nefiind maturizate vocile și simțul de ansamblu, n-au participat la Borzești în anul 1904, când Spiru Haret, Ministrul Instrucției Publice, a asistat la festivitatea comemorării a 400 de ani de la moartea marelui voievod Ștefan cel Mare³. Totuși revizorul școlar al județului Bacău a evidențiat activitatea social-culturală a preotului Ioan Tudorache și a învățătorului Chiriac Dragomir, cărora le-a înmănat medalia „Răsplata muncii clasa a II-a”⁴.

Prin eforturi susținute la repetiții de două-trei ori pe săptămână vara și de trei-patru ori iarna, corul s-a făcut cunoscut și în capitala județului Bacău. Un izolat de mediul muzical avea nevoie de energie uriașă și o voință fermă pentru a realiza un cor select. Dar, omul înzestrat cu asemenea calități, teologul Ioan

² Informații de la coristele vechi din corul bisericesc, păstrate în arhiva personală a lui Gheorghe Gr. Caităr din Oituz

³ Eugen P. Stoica, în Raportul Revizorului Școlar al Județului Bacău, 1904, p. 56

⁴ Eugen P. Stoica, op. Cit., p. 56

Tudorache a voit și a făcut. Nu trebuie uitați nici acei țărani săraci, tineri și tinere, efortul și talentul lor pus în slujba frumosului și a educației corale și patriotice. Printre primele minunate cântărețe erau Ileana Tache Lupu, Anica I. Pricope, apoi „Privighetoarea Oituzului”, Chiva Bogdănescu, o glorie nepieritoare a corului și Aurica Paragină. Repertoriul cuprindea cântecele: „Hai, Ileană la poiană”, „Hai. Murgule, hai”, „Ana Lugojana”, „La noi”, „Luceafărul”, „Peste deal”, „Răsunetul Crișanei”, „Răsunetul Ardealului”, „Când treci bade”, „Lele Floare”, „Deșteaptă-te române”, „Tricolorul”, „Steagul nostru” etc.

Preotul Ioan Tudorache îmbuna coriștii săi cu câte ceva din jertfele aduse de credincioși la biserică în zilele marilor praznice împăratești și duminicile.

Pentru o bună organizare și rezultate deosebite în muncă, dirijorul a întocmit regulament, acordând unele distincții coriștilor sânguincioși și care erau mereu prezenți la repetiții. Cine nu știa singur „să-și ducă partea” și nu venea la repetiție, nu avea voie să intre în cafas, la biserică, și nici nu era primit la festivitățile culturale ale vremii⁵. Coriștii începători, dar cu o oarecare vechime și pregătire muzicală vocală, se distingeau de ceilalți prin cocarde care aveau o singură panglică tricoloră. Coriștii vechi, bine pregătiți, cunoscători ai ai tuturor imnurilor și cântecelor naționale și patriotice, aveau cocarde cu două panglici. Coriștii fondatori, veteranii corului, aveau trei panglici tricolore la cocardă. Aceștia erau cei mai conștiincioși și cunoșteau toate imnurile și pe ei se spijinea dirijorul în împrejurările unor festivități oficiale.

Despre eforturile ce trebuie depuse pentru formarea unui cor pe patru voci, într-o localitate de munte, cu niște copii naivi și simpli, nu poate să-și dea seama decât numai acela care a lucrat sau lucrează în asemenea împrejurări și a căutat să nu dea

⁵ Informație dată de Marina Lupu, păstrată în arhiva personală de către profesorul Gheorghe Gr. Caităr din Oituz

înapoi nici o clipă, muncind din răputeri pentru realizarea scopului final.

După stingerea năpraznicului 1907, care s-a manifestat și la Oituz în trei reprize, fără incidente de reținut, în anul 1908 fiica proprietarului moșiei Grozești, Elena Negropontes, invită la Castel pe teologul Ioan Tudorache și-i propune organizarea laică a corului sub ocrotirea și președinția sa, donând totodată o orgă vieneză pentru repetițiile corului. Propunerea a fost acceptată, iar repetițiile cu orga au ușurat munca dirijorului și au atras mult tineret care în aceste împrejurări învață mai ușor.

Un prim pas al corului bisericesc și popular în drum spre aderarea de mai târziu la Căminul Cultural „Oituzul”.

II. 1906 – „40 DE ANI AI CĂPITĂNIEI MELE”

La 16 august 1906, s-a organizat expoziția jubiliară cu prilejul aniversării a 40 de ani de domnie ai regelui Carol I, expoziție la care au participat, de la Oituz, K. I. Dragomir și fiul său Ionel în vârstă de șase ani, împreună cu trei elevi și trei eleve, membrii ai corului.

Tabloul făcut la această expoziție s-a păstrat (fig. 3). Luând de la dreapta la stânga primul este Mihalache Pricope, al doilea Fîsticală Constantin, urmează Nicolae Dragomir și apoi învățătorul K. I. Dragomir, cu fiul său, așezat în față în picioare. Se continuă cu cele trei fete: Elisabeta Ciubotaru, Anica Gh. Costache și Maria Costache Sălcianu⁶.

La aceeași festivitate s-au donat tablouri reprezentând pe Ștefan cel Mare domn al Moldovei. Fiecare elev participant la expoziție a primit câte o medalie (fig. 4) și câte un tablou, pe care s-a făcut o mențiune de către învățătorul K. I. Dragomir: „16 august 1906. Expoziția generală Română. Premiul oferit lui Drăgănoiu Gh. Nicolae la Pavilionul Bucovinei, spre amintire”⁷.

Cine ar fi crezut că după șase luni va izbucni vulcanul flămânzilor care a presărat cu atâtea victime întreg pământul țării ?

După informațiile date de K. Tanga, în anul 1911/1912, corul din Oituz ar fi participat la un concurs organizat la nivel de

⁶ Informație dată de Elisabeta Caităr din Oituz

⁷ Mențiune scrisă pe tabloul primit de Drăgănoiu Gh. Nicolae din Oituz

țară, fiind premiat⁸.

Dirijorul I. Tudorache a spus creștinilor, după revenirea la Oituz, că a fost ademenit cu bani de către cineva de la Comănești, să dirijeze slab ca premiul să-l câștige Ghica-Comănești. (Nu s-a verificat această afirmație).

⁸ Informație păstrată în arhiva personală a profesorului Gheorghe Gr. Caităr din Oituz

III. TÂRNOSIREA BISERICII ORTODOXE

Când a venit preotul Ioan Tudorache la Oituz, a locuit cu chirie la Ianoș Gabor, pentru că aici nu era casă parohială, ci doar o biserică mică din lemn care, după unele informații, a fost construită în urma incendierii bisericii ortodoxe, situată în centrul satului, de către ostașii unguri la revoluția de la 1848.

Dacă au plătit cu viața mulți dintre localnicii care aveau icoane ortodoxe în case, este puțin credibil ca biserica ortodoxă să fi rămas intactă. Posibil ca după incendierea bisericii ortodoxe din centrul satului să se fi construit o biserică din lemn lângă conacul boierului Lascăr Bogdan, incendiată în războiul din 1916 - 1918, situată în incinta actualei biserici ortodoxe. Alte informații susțin că o biserică ortodoxă a fost construită din lemn în perimetrul bisericii ortodoxe actuale nu după revoluția de la 1848, ci, pe la anul 1700.dar, nu sunt documente care să susțină această afirmație.

Anița Ungureanu din Oituz știe de la soacra ei că, în grădina lor din centrul satului, în locul unde a fost o fundație din pietre de râu, Mihai Boacă, bunicul dinspre mamă a muzicologului Eugen Pricope, a descoperit o comoară prin anul 1900, ceea ce s-a reflectat benefic asupra situației economice a familiei sale.

De asemeni, știe că în apropierea fundației de unde țăranii duceau pietre pentru casele lor, a existat un cimitir unde au fost îngropați ostașii români care la 1848 au murit bolnavi de holeră.

Cum cimitirul și biserică romano-catolică erau peste drum de casa Ungureanu, aici pot fi urmele bisericii ortodoxe iar spre vest ale cimitirului.

Familia Ungureanu a venit de la Piatra Neamț și a primit teren la Oituz după revoluția de la 1848.

În perioada feudală urmașii lui Groza, reprezentați de populația autohtonă ortodoxă, locuiau în centrul satului, iar populația catolică s-a așezat pe teren nelocuit pe ulița paralelă cu șoseaua, situată între râul Oituz și șosea, numită Ungurime unde și-au construit vechea biserică.

Profesorul doctor Dumitru Zaharia în lucrarea „Statistici ale populației catolice din Moldova, 1694-1697 ”, la pagina 11 subliniază că în anul 1694 la Grozești - Oituz locuiau 70 de credincioși catolici în 20 de case.

Înainte de 1864, în vecinătatea conacului Bogdan locuiau ȝigani robii, de unde azi toponimul de Țigătime. Biserica ortodoxă a primit teren în zona conacului Bogdan numai după reforma agrară din timpul domniei lui Al. I. Cuza.

În concluzie, la anul 1700 biserica ortodoxă nu era în Țigătime ci în centrul satului unde locuia populație ortodoxă.

De la biserica romano-catolică spre vest locuiesc atât credincioși catolici cât și ortodocși, fie datorită convertirii lor la catolicism prin căsătorie, fie datorită dobândirii de terenuri de casă prin cumpărare.

În anul 1902 a început construcția unei case parohiale și a actualei biserici ortodoxe cu hramul Sfinții împărați Constantin și Elena, terminată în anul 1913. La ridicarea acestui lăcaș au contribuit statul și enoriașii. Piatra de construcție este de pe moșia Grozești, în proprietatea lui Negropontes, zidăria a executat-o maistru Doru, sculptura profesorul Bocea, iar pictura Pavlu.

S.a târnosit la 27 septembrie 1913 de către episcopul Teodosie al Romanului. Epitaful menționează „Vrednic de amintire pentru priceperea, energia și gustul artistic cu care a fost zidit, împodobit și înzestrat acest sfânt locaș, a rămas numele preotului stavrofor Ioan Tudorache, ctitor și al corului bisericii și al casei parohiale”.

Târnosirea bisericii a prilejuit momente de înaltare sărbătorească, nu numai pentru săteni ci și pentru marii clerici

prezenți la această festivitate, că pe lângă minunata realizare a construcției, corul devenise matur la oficierea liturghiei, în cei zece ani de instruire, și acum dădea răspunsurile cu siguranță, după Muzicescu.

IV. 1915 - ANIVERSAREA CORULUI ȘI SERBAREA CERCETAȘILOR

Anii 1914-1915, pe lângă chemările la concentrări, au adus o mare fierbere în valea Oituzului. Pe aici au curs sute de vagoane de grâu, transportate cu carele la granița cu Austro-Ungharia, situată între satul Hîrja și Poiana Sărată.

Cu toate necazurile vieții din acea vreme, în 1915 s-a sărbătorit aniversarea a 12 ani de la fondarea corului bisericesc ortodox din Grozești-Oituz și continuarea tradiției „CÂNTA-VOI DOMNULUI ÎN VIAȚA MEA”. Cele două tablouri ale corului sunt singurele documente autentice în sprijinul vechimii acestei formații. Fiii celor mai vechi coriști au păstrat tabloul de la aniversarea corului din 1915 cu inscripția „CORUL BISERICESC DIN GROZEȘTI ÎMPREUNĂ CU D-RA ELENA NEGROPONTES”, scrisă de mîna teologului I. Tudorache (fig. 2).

La sărbătorile naționale, îmbrăcați în frumoasele costume populare locale, coriștii își prindeau cu mândrie cocarda tricoloră, cu una, două, ori trei panglici, care aveau semnificațiile: vechimea, importanța și rolul fiecăruia în cor. După unele informații, cocardele, ca distincții, au fost înmânate pentru prima dată coriștilor în anul 1915, la aniversarea a 12 ani de la înființarea corului⁹. Cocardele ne permit să afirmăm cu tărie dovada patriotismului, educat prin muzica corală.

La 15 august 1915, corul din Grozești-Oituz participă la sărbătoarea câmpenească a cercetașilor, la Onești, când prefectul de Bacău, M. Costinescu, s-a fotografiat în mijlocul coriștilor. Fotografia a fost mărită și tablourile multiplicat, pentru a fi

⁹ Informații de la coriștii vechi păstrate de Gheorghe Gr. Caităr în arhiva personală

apoi dăruite coriștilor merituoși. Noua organizare și tablourile dovedesc preocupările laice și patriotice ale formației corale.

Vă prezentăm tabloul acestui eveniment, păstrat de urmașii multor coriști veterani: Ileana Paragină, Maria N. P. Surdu, Ileana Tache Lupu, Marița Sălcianu, domnul prefect, preotul I. Tudorache (cu două fete ale lui), Eusebiu Tudorache, Lupu ..., Zamfira Lazăr, Marina și Marița I. Sp. Lupu, Tinca Poancă. În spate Marița Lupu, Anica Bîlcașu, un băiat, Chiva Bogdănescu, Elisabeta Ciubotaru, Tița și Lina Constăndoiu, Tinca V. Ruxandu, soția lui Gh. Olaru, între Tița și Lina Constăndoiu, un băiat din Bogdănești, Anica Niculi, Niță Olaru, N. Drăgănoiu, V. Bîlcașu, Valeriu Tudorache, cântărețul bisericesc N. Pușcașu, Costache Luca, Lazăr Blegu, Nicolae Iancu Zaharia¹⁰ (fig. 5).

La serbarea câmpenească a cercetașilor din Onești, corul popular din Grozești s-a prezentat cu piesele: „Răsunetul Ardealului”, „Răsunetul Crișanei”, „Hai, Ileană la poiană”, „Hai, murgule, hai” etc.

Interpretarea acestor cântece a adus aprecieri din partea publicului asistent, prin ropote de apluze, prilejuind momente de încântare și mulțumire coriștilor și dirijorului I. Tudorache, iar noi, cei care privim tabloul, re trăim acele clipe memorabile.

¹⁰ Informații de la coriști vechi, păstrate în arhiva personală a lui Gheorghe Gr. Caităr din Oituz

V. MUZELE CÂNTĂ PRIN PLOAIA DE GLOANȚE

În anul 1916, puhoiul celei mai teribile armate europene se abătea pe Valea Oituzului, cu scopul de a înrobi poporul român. Nemții ajunseră să pună stăpânire pe dealul Pietrei și al Leșunțului, dar pentru scurt timp, că prin venirea generalului Eremia Grigorescu la conducerea operațiunilor militare a fost respins dușmanul la vechea frontieră, demonstrându-se prin fapte de arme lozinca legendară „Pe aici nu se trece !”

În ziua de 6 decembrie 1916, generalul Eremia Grigorescu predă frontul de aici armatelor rusești, care veniseră în ajutor. Despre vremurile acestea bătrânul cântăreț Nicolae Pușcașu din Bogdănești nota în jurnalul său:

„Comandamentul diviziei a 8-a este la Școala din Grozești (școala de 7 ani). Trupa locuia în grădinile de vis-à-vis și aștepta în fiecare noapte să fie trimisă pentru împrosfătarea frontului la Sticlărie și Coșna, unde cădeau mulți morți și răniți. În duminica dinaintea lui 6 decembrie 1916, venise la biserică Sofia Negropontes și fiica ei D-ra Elena. Serviciul religios era oficiat de preotul Rafiroiu din Poiana Sărată, care-și salvase viața de furia ungarilor, fugind peste graniță numai cu sufletul și în cămașă. Intervenția preotului I. Tudorache, care avea trecere la generalul Eremia Grigorescu și la colonelul Todisceanu, șeful statului major al diviziei, reușește să influențeze numirea preotului Rafiroiu ca preot de garnizoană.

Într-una din duminici, preotul Rafiroiu a uitat să sune clopotele la imnul „Pe tine te slăvim”. Și tocmai pe la jumătate își amintește aceasta. Sunetul clopotului la jumătatea imnului a produs perturbare în biserică și corului, indispunând fețele boierești care se aflau acolo. Generalul Grigorescu era în

perspective de căsătorie cu D-ra Elena Negropontes și, văzând la masă indispoziția dumneilor, întrebând, află cauza.

Generalul Grigorescu, întâlnind după-masă pe preotul I. Tudorache, cu degetul amenințător i-a zis: „Părinte, să nu se mai întâmple ce s-a întâmplat azi la biserică. Pentru marți, de ziua Sfântului Nicolae ne vine armata rusească să ne schimbe, iar noi mergem la Pralea.”

Preotul I. Tudorache arată că părintele Rafiroiu nu cunoaște obiceiurile locale și-l roagă pe general ca pentru șase decembrie să-i dea pe soldatul Pușcașu de la regimentul 13 infanterie Iași, care este un bun dirijor, iar liturghia să fie oficiată de doi preoți. Zis și făcut.

Generalul dă ordin maiorului Scărișoreanu, care era președintele curții marțiale (el condamnă pe automutilați) să aducă pe soldatul N. Pușcașu la divizie. Maiorul Scărișoreanu mă chemă la comandament și asta mă îngrozea. Sosit aici, mi se dă echipament nou și sunt trimis la preotul I. Tudorache. Întâlnirea noastră a fost plină de emoție și cu lacrimi de jale.

A doua zi, venea armata rusă ca să schimbe pe ostașii români și trebuia o repetiție generală asupra bucăților mai slab însușite, ca să nu ne facem de râs. Eu am plecat pe la coriștii mai apropiați, iar părintele la cei mai îndepărtați și am făcut mobilizarea corului și repetiția a mers foarte bine. Se copiaseră răspunsurile la liturghie în limba rusă și eforturile coriștilor și ale noastre au avut, a doua zi, un succes remarcabil.

Armata noastră trecea la vale desculță și zdrențăroasă, în deplasare spre Pralea, iar trupele ruse ocupau pozițiile pe rând, spre a nu da de bănuț nemților.

Această zi, sărbătoare națională pentru armata rusă, a fost petrecută cu deosebit fast prin înfrățirea ofițerilor superiori și generali români și ruși, pe fețele cărora se citea vechea prietenie din timpul prințului Svatoslav, a lui Ștefan cel Mare și Ivan, din timpul tuturor epocilor istorice și până la neatârarea

din 1877. Deși era arhiplină biserica, aici nu erau decât ofițeri superiori români și ruși, iar creștinii stau în curtea acesteia.

După oficierea liturghiei, a vorbit generalul Eremia Grigorescu, printre care face și următoarele aprecieri: „Domnilor, nu ne-am așteptat ca aici la poalele munților să se găsească o bisericuță așa de frumoasă, un cor atât de frumos și un preot atât de talentat ...”.

Preotul I. Tudorache în predică, după ce face o scurtă trecere în revistă a evenimentelor, se adresează generalului:

„Domnule general, dacă astăzi ne găsim în această biserică, datorită dumneavoastră, care, deși ați avut ordin să vă retrageți la Perchiu, ați refuzat zicând: „Nu va trece inamicul decât peste trupurile soldaților și peste trupul meu ...”

În ziua aceea am luat prânzul la preotul I. Tudorache. După două ore, vine un agent de legătură și chemă pe preotul Ioan la Castel, unde erau toate oficialitățile de seamă ale armatei, împreună cu familia Negropontes. Se înapoiază la orele cinci foarte mulțumit, spunând că a luat ceaiul cu marii conducători de oști, în frunte cu generalul și cu D-ra Negropontes și ne comunică: „Generalul Eremia Grigorescu m-a felicitat cu această ocazie din nou, pentru frumoasa activitate corală și am purtat diferite discuții. D-ra Elena Negropontes a spus: „Noi avem și bucăți populare. Eu sunt președinta corului”. La această veste generalul zise: „Atunci să vină să ne cânte și nouă”.

De îndată am plecat. Acum trebuia să adunăm corul iar, să mai facem repetiție la bucățile populare și apoi, spre seară, să mergem la Castel.

Aici, cântau trei muzici militare, iar la masă erau generali români, ruși și familia boierească, gazda conducătorilor de oști. La sosirea noastră, muzicile încetează și eu dirijez corul, iar părintele este invitat la masă lângă generalul Grigorescu. Cu corul a venit și Vasile Alexandru Tanga cu învățătorul K.

Dragomir, care era șeful garnizoanei la Oituz, în grad de sublocotenent.

Repertoriul corului nostru era compus din cincisprezece bucăți populare. Dacă săltăreța Lugojană a răspândit veselie pe fețele mesenilor, cele două răsunete, al Crișanei și al Ardealului, au emoționat profund întreaga asistență. O liniște mormântală s-așternuse-n salon, iar vocea cristalină și de jalnică doină ardeleană a solistei Ileana Tache Lupu Botezatu, cu isonul corului pe patru voci, armonios de parcă venea din altă lume, constituiau măiestria unei maturități muzicale ireproșabile. Aplauzele nu mai conteneau. Clipele acestea trăite de conducătorii armatelor ruse și române, în seara aceea au cimentat cu încă o piatră temelia amintirilor străbune de vechi ajutorări cu arme și cultura noastră națională.

După terminarea repertoriului, în ropote furtunoase de aplauze, generalul Eremia Grigorescu se-ndreaptă spre mine și mă felicită strângându-mi mâna și apoi mă întrebă: „Dar de ce dumneavoastră numai soldat ?” La care i-am explicat situația mea de scutire militară și că acum sunt chemat sub arme, pentru a-mi apăra patria.

Apoi se întoarce spre colonelul Todisceanu și-i dă ordin ca eu să rămân în cartierul diviziei și să înjghebez un cor cu ostașii cartierului. Aceasta s-a pus în practică imediat la Onești. Începutul a fost destul de promițător dar, după îmbolnăvirea mea de tifos exantematic a făcut ca încercările să rămână neduse la capăt.

Tocmai în acea vreme, generalul Grigorescu a fost avansat și trimis în partea Focșanilor, să preia comanda armatei române la Mărășești.

În clipele acelea înălțătoare trăite la castel vine și colonelul Todisceanu să mă felicite strângându-mi mâna: „Să trăiești tinere ! Ai copii ? Câți ? Cinci ? Să-ți trăiască ! Ai scăpat cu viață datorită faptului că știi să cânti frumos !”

Al treilea, vine maiorul Scărișoreanu, care la fel îmi strânge mâna felicitându-mă: „Să trăiești țârcovnice ! Au avut noroc copiii tăi ! Ai scăpat de la moarte !”

Apare generalul cu o tavă mare de bomboane și patru pachete de bomboane, pe care le împarte astfel: un pachet mie, unul lui K. Dragomir, celălalt lui V. A. Tanga și ultimul preotului I. Tudorache. Generalul personal a servit pe fiecare corist în parte cu tava și fiecăruia îi pune o întrebare, aruncându-i câte o vorbă de duh sau de nădejde în vremuri mai bune, de eliberare națională.

Am plecat, apoi, tot corul spre casă. Era ora unu noaptea”¹¹.

Dacă se pare că însemnările lui N. Pușcașu ar fi exagerate, vin cu o operă tipărită la Iași, în 1923, care este un jurnal de campanie intitulat „Din războiul de reîntregire” (Note și impresii din campania 1916-1918) scrisă de preotul N. V. Hodorobă. Pagina 50 arată că la șapte octombrie 1916 se afla la Grozești, unde vizitează biserica ortodoxă și rămâne mirat de simplitatea construcției, odorele și noile formații dinăuntru. Iată ce spune în plus: „Are și telefon pentru a vorbi cu dirijorul corului din cafas și a-i da tonul ... Nici Mitropolia din Iași n-are telefon în altar !” În continuare scrie: „E o biserică de toată frumusețea cu lucruri pe care nici la Mitropolie nu le găsești și nicidecum la alte biserici ... Părintele Tudorache merită toată lauda ...” Pentru ziua de 9 octombrie 1916, autorul arată că, împreună cu alt preot militar, oficiază liturghia precizând: „Părintele paroh Tudorache dirijează corul sătesc, care cântă foarte bine, dând răspunsurile după Muzicescu. Biserica e plină de soldați, ofițeri și femei. E un serviciu impunător ...”

Din aceste afirmații, se poate desprinde că întru nimic nu s-a exagerat din cele spuse până acum despre corul popular din

¹¹ Informații de la N. Pușcașu din Bogdănești, cântăreț la Biserica Ortodoxă din Grozești-Oituz

Grozești, care și-a făcut timp să cânte și răniților aflați în spitalul Onești.

1917, primăvară plină de nădejdi.

Conducătorii țării vin de la Iași la Borzești, pentru sărbătorirea Învierii Domnului și ca să invoce pe marele Ștefan cel Mare al Moldovei, să vină-ntr-ajutor cu vitejii săi.

Cu acest prilej corul Oituzului a participat la oficierea liturghiei. Apoi, deplasați în satul Rîpile, au dat spectacol, iar tineri, instruiți de un plutonier major rus, au dansat „Banul Mărăcine” cu multe figuri și alte dansuri naționale¹².

În același an, Carol al II-lea împreună cu regina Maria au vizitat Oituzul să aline suferințele răniților. La festivitatea de primire corul popular a interpretat cântece din repertoriu, drept mulțumire fiind invitați să ia masa împreună cu familia regală¹³.

Așa a fost corul nostru în vremuri de restriște, a ținut vie credința în victorie, pe care o vedea cu atâta strălucire eroul Grigorescu și a insuflat-o maselor, ofițerilor și conducătorilor timpurilor.

După marea victorie românească din 1917, și apoi cea a aliaților, la 1 Decembrie 1918, România se întregește în granițele strămoșești ale Daciei străbune.

Eroul de la Oituz și Mărășești, sărbătorit cum se cuvine unui erou național, a venit la Oituz, iar primirea ce i s-a făcut a fost cu adevărat triumfală. Fiind anunțat preotul I. Tudorache despre venirea proprietarului moșiei Grozești, adună corul și, în haine de sărbătoare iese în întâmpinarea boierilor la hotarul cu localitatea Bogdănești. L-au primit pe erou cu mic cu mare, în cântece și urale de „Bine ați venit !” și „Mulți ani trăiască !”, însoțindu-i până la conacul de la Bîtca, unde corul a interpretat

¹² Informații de la Fonoca I. Gheorghe - zis Savu - din Grozești, păstrate în arhiva personală Gheorghe Gr. Caităr din Oituz

¹³ Ibidem

cântece naționale din repertoriu. Toți coriștii, invitați la curtea boierească, au petrecut până noaptea târziu¹⁴.

Toate se făceau în mod conștient și cu atenție față de marele general, care încă din tranșee, precum și alți generali, încuraja ostașii români la luptă că vor fi răsplătiți cu pământ. Însuși regele Ferdinand I promite reforma agrară la 22 martie 1917 dar, abia la 14 decembrie 1918 dă publicității decretul din iunie 1917, modificat.

La Oituz, prin reforma agrară, au fost împroprietăriți cu câte un hectar teren arabil la Bîtca doar 10 invalizi de război, în anul 1921. Ceilalți au primit câte cinci prăjini în anul 1934, în urma unei hotărâri judecătorești¹⁵, pentru că doamna Elena General Grigorescu n-a dat de bună voie teren țăranilor din Oituz și eroul Grigorescu nu-i putea susține, fiindcă trecuse în eternitate în iulie 1919.

¹⁴ Informații de la N. Pușcașu, păstrate în arhiva personală a lui Gheorghe Gr. Caităr din Oituz

¹⁵ Procesul-verbal din 5 septembrie 1934

VI. CORUL ȘI ASOCIAȚIILE CULTURALE

După război s-a refăcut Oituzul distrus aproape în întregime. Populația a fost sprijinită de preotul Ioan Nălboc, care a funcționat la Oituz în perioada 1920 (1919)-1922, timp în care preotul Ioan Tudorache se transferase la Cașin, pentru că socrul său era bolnav¹⁶. Negăsind teren prielnic dezvoltării aptitudinilor și talentului său, revine la Grozești (Oituz) în mijlocul coriștilor cu care participă la marile serbări naționale, la comemorarea generalului Eremia Grigorescu și a eroilor căzuți la Oituz.

La 24 ianuarie 1891 Nicolae Iorga a înființat „Liga pentru Unitatea Culturală a tuturor românilor”. O secție a fost înființată și la Oituz de către entuziaștii luminători Dragomir, Tudorache și învățătorii satului, la 29 iulie 1923¹⁷. Președinte a fost ales Ionel Dragomir, vicepreședinți Valeriu Tudorache și învățătoarea Maria Popa, casier-bibliotecar Mihalache Pricope, în casa căruia a funcționat trei ani secția Oituz a Ligii Culturale și biblioteca „Nicolae Iorga”. Scopul secțiunii era să organizeze șezători culturale, serbări, spectacole de teatru și baluri, să ajute elevii merituoși spre a promova la școli înalte și să premieze mambrii activi¹⁸.

¹⁶ Informații de la C. Nălboc și preotul Soroianu, păstrate în arhiva personală a lui Gheorghe Gr. Caităr din Oituz

¹⁷ Documente ale Ligii Culturale Oituz, procesul-verbal din 29 VII 1923, din arhiva personală a lui Gheorghe Gr. Caităr din Oituz

¹⁸ Documentele Ligii Culturale Oituz, păstrate în arhiva personală a profesorului Gheorghe Gr. Caităr din Oituz

La 29 august 1926, s-a inaugurat secțiunea Ligii Culturale din Oituz, când Nicolae Iorga rămâne impresionat de „dragostea pentru frumos” a Oituzului (fig. 6). Este fermecat de „glasul uiei fete de 23 ani”, solista corului, și apreciază: „Ca să înțelegem ce putem face pentru binele satelor noastre nu e de nevoie să trecem granița. Ajunge un drum până la un sat fericit în ostenele lui ca Grozești”. Chiva Bogdănescu, denumită „Privighetoarea Oituzului”, a fost dusă la Vălenii de Munte de către marele savant, spre a o ridica la fala neamului dar, ea revine după șase luni și rămâne credincioasă tradițiilor locale.

În anul 1927 Nicolae Iorga mai face o remarcă asupra vieții culturale a Oituzului în articolul „Coruri țărănești”.

Constatăm că Liga Culturală și corul au vieți îngemănate, membrii ligii activând și la corul popular și bisericesc (fig. 7), iar unitatea idealurilor se consfințește prin continuitatea faptelor memorabile, participând la toate secțiunile culturale și la comemorarea eroilor.

Scriitorul I. Gr. Oprișan și-a „purtat pașii în Valea Cașinului, a Oituzului și a Trotușului”, unde „Oamenii au înțeles un lucru pe care alții de aiurea nu l-au înțeles. Să se adune în jurul unei tovarășii culturale a obștei, să strângă toate amintirile pe care le-a lăsat războiul în partea locului¹⁹”.

Ca premier, Nicolae Iorga vizitează Oituzul împreună cu regele Carol al II-lea și protipendada sa, în vara anului 1931, când s-a făcut dezvelirea Monumentului Cavaleriei, ridicat pe mamelonul Micloșca din Oituz, sfințit cu sângele truditului popor. Masa oaspeților a urmat în imnurile muzicii militare și a frumoaselor cântece naționale interpretate de corul Oituzului, sub bagheta fermecată a dirijorului teolog Ioan Tudorache, fondatorul acestei prestigioase formații. Nicolae Iorga s-a reîntâlnit cu acea minunată cântăreață a Oituzului, Chiva Bogdănescu, care își reluase activitatea în corul local. Marele

¹⁹ I. Gr. Oprișan, articolul „Pildă puternică”, în Neamul românesc pentru popor, ianuarie, 1928

bărbat i-a urât succes în viață și în munca culturală ce o depunea în cadrul corului popular.

Profesorul Gheorghe Gr. Caităr din Oituz a notat impresiile în arhiva personală:

„Am avut fericita ocazie să văd și să trăiesc toate aceste clipe mărețe, de aprecieri calde, ce le primeau țăranii din aceste sate ale plângerii din partea acestui mare iubitor de patrie și popor, mare savant și mare om politic al patriei noastre. Îmi amintesc cum venerabilul, acum regretat, învățătorul meu din clasa a 6-a și a 7-a, dl. K. Dragomir, institutor de astă dată, în calitate de primar al comunei Oituz, a făcut tradiționala primire printr-un minunat discurs de bun sosît adresat oaspeților”.

După război s-au inaugurat patru case naționale (la Onești, Tg-Trotuș, Borzești și Cașin), la inaugurarea cărora, corul din Oituz a fost prezent pentru răspunsuri la Te-Deum dar, a reprodus și din ariile naționale care sporiseră acum.

La Oituz s-a construit pe terenul parohiei catolice distrusă în luptele din 1916-1917, o casă națională prin contribuția sătenilor catolici și ortodocși.

Aici a funcționat asociația „Casa Națională”, fondată în 1930 de către marele edil, preotul catolic Ioan Ghergu, despre care Nicolae Iorga spunea că este „român din Cornii Hușilor”²⁰. Această asociație a primit pe seama sa recitatori, echipa corală și de teatru, care erau instruite de cantorul Petre Blaj, membru foarte activ la șezătorile Ligii Culturale. Echipa de teatru a susținut spectacole la Tg-Trotuș, Onești și Comănești. Asociația „Casa Națională” se autodizolvă după 1944.

Această instituție de cultură a căutat să păstreze vie în conștiința catolicilor că ei sunt români, atât prin temele serbărilor cât și prin limba vorbită.

Titanul sociologiei românești, Dimitrie Gusti, preconiza luminarea țăranilor printr-o instituție complexă, denumită cămin

²⁰ Gheorghe Gr, Caităr, Asociații culturale în Valea Oituzului, 1973, manuscris

cultural, unde membrii activi erau din rândul maselor populare îndrumați de intelectualii satelor.

Energicul învățător Vasile Ghiu, membru activ al ligii Culturale, a pus bazele căminului cultural în 1931, care a funcționat în localul Casei Naționale, clădirea actualului cămin cultural²¹. La început, instituția avea doar o bibliotecă. A preluat apoi horele țărănești. A organizat și o echipă de teatru. Nu putea face mai mult pentru că nu avea pregătire muzicală.

În anul 1933, talentatul cântăreț și dirijor, Constantin Radu, originar din Pîrgărești, care funcționa la Oituz ca învățător, înființează asociația culturală „Arcașii”, Fiind un bun dirijor, încă din clasa a V-a, când dirija corul Școlii Normale din Bacău, acesta și-a evidențiat calitățile muzicale și dirijorale în cadrul asociației proaspăt înființate. Pe primul plan a stat înființarea unui cor, au urmat imediat echipa de dansuri, de teatru, de recitatori și trompetiști. Cu trompetiștii în frunte și cântecele intonate de formație, asociația avea o ținută falnică la serbările cu paradă, la care se asociau costumele naționale și eșarfa tricoloră în diagonală peste inimă. Uneori atrăgeau taraful de muzicanți din Bogdănești, ceea ce multiplica la maximum entuziasmul și farmecul sărbătoresc.

În 1935, membrii asociației culturale „Arcașii” au participat la concursul Așezămintelor Culturale, desfășurat la București (fig. 8), iar în 1937 au fost în turneu prin țară până la Vatra Dornei, când au susținut concerte fiind răsplătiți cu aplauze și flori (fig. 9). Acest turneu a rămas de neuitat în memoria arcașilor pentru că s-au reunit pe aceeași scenă catolici și ortodocși. Asociația s-a dizolvat în 1940 datorită împrejurărilor istorice.

Anul 1933 este un an de doliu pentru cultura Oituzului, când se stinge venerabilul fondator al corului, teologul Ioan Tudorache, bunicul actriței Olga Tudorache.

²¹ Gheorghe Gr. Caităr, op. Cit.

Dacă mărețele realizări culturale și de construcții au fost posibile pentru preotul și dirijorul Ioan Tudorache, trebuie să spunem, pe bună dreptate, că un îndemn și un ajutor prețios i-a fost dat de către cântărețul parohiei Nicolae Pușcașu. Acest cântăreț a rămas până la bătrânețe cu o voce melodică de invidiat. Numai așa se explică succesele culturale și ctitoricești ale Oituzului, prin ajutorul poporului, a oamenilor de bine și talentați, pe care a știut să și-i aleagă și să-i atragă la marile ctitorii.

Opera defunctului, pionier al culturii Oituzului, a fost continuată de fiul acestuia, preotul Valeriu Tudorache, care a păstrat viu corul, spre gloria Oituzului, iar eroul fondator să intre în legendă. În perioada 1933-1937 s-au pus la punct toate cântecele și imnurile religioase și repertoriul s-a îmbogățit. Pe plan religios s-a pregătit, într-o admirabilă execuție, Concertul Învierii interpretat la sărbătorile Pascale.

Subrezvizorul școlar din arealul Trotușului, Petre Dima din Bogdănești, a organizat în anul 1934 Asociația Învățătorilor, subsecția Oituz, filială a secției județene Bacău. În această calitate atrage pe distinsul și entuziastul dirijor Valeriu Tudorache cu învățătoarea Eugenia Tudorache-solistă, formând un cor select al asociației. Corul acestei asociații a participat la un festival artistic desfășurat în sala Teatrului Roki. Întreaga producție a fost executată cu multă pricepere și gust artistic, de aceea a și plăcut. Cele mai multe dintre cântece au fost bisate la scenă deschisă, iar artiștii au fost răsplătiți cu vii aplauze.

Astfel, în perioada 1935-1939, vacanțele de vară se petreceau în ambianță plăcută, cu frumoase serbări date la Slănic Moldova, Onești, Tg-Ocna, Comănești, Moinești, Cașin, Bacău. În vara anului 1935, membrii Asociației Învățătorilor, subsecția Oituz, împreună cu o parte din coriștii veterani ai corului popular, fac o excursie pe Valea Bistriței, când au vizitat unele monumente de la Piatra Neamț, mănăstirile Bistrița, Agapia și Văratec (fig. 10). Peste tot erau primiți cu flori, felicitări și

deosebite aprecieri, pentru că se impuneau prin frumosul port național, disciplină și o admirabilă execuție artistică.

Așadar, subsecția Oituz a Asociației Învățătorilor avea un cor propriu dirijat de preotul Valeriu Tudorache, care dirija în continuare corul popular. Aceste două coruri erau mândria ambelor instituții culturale.

În biserica romano-catolică se cânta înainte de 1930 cu dirijorul Petre Blaj, membru activ al Ligii Culturale încă de la înființare și s-a cântat neîntrerupt până în zilele noastre (fig. 11, 12, 13, 14, 15).

Se observă că la Oituz, în perioada 1930-1940 exista o concurență a formațiilor corale: bisericești, populare, a Asociației Învățătorilor, a asociației „Arcașii” și a Căminului Cultural „Oituzul”. Să nu uităm că programele Ligii Culturale Oituz menționează participarea corului la șezători, de la înființare până la 1948, când inventarul a fost predat Căminului Cultural²².

²² Gheorghe Gr. Caităr, Asociații culturale în Valea Oituzului, 1973, manuscris

VII. CORUL CĂMINULUI CULTURAL „OITUZUL”

Dictatura regală aduce orientarea preotului Valeriu Tudorache către Căminul Cultural „Oituzul”. Pentru a se afirma ca dirijor în cadrul unei instituții de cultură trecu corul popular sub tutela căminului cultural, al cărui director fusese ales în 1937.

Concursul căminelor culturale susținut la București în anul 1938, îi aduce o glorie nepieritoare corului de la Oituz care, dintre cele 63 de formații corale participante, obține premiul întâi. A fost un mare succes ca un cor țărănesc de munte să răzbată calea până la cele mai înalte culmi, sublimul.

Marele organizator și talentatul dirijor Valeriu Tudorache se stinge din viață în februarie 1940, în floarea vârstei, la 38 de ani, tocmai când geniul creator dirijoral atinsese culmile măreției artistice, prin compoziții personale²³. Acest părinte al culturii Oituzului a fost o fire energică, plină de dăruire, de efervescența creației și artei corale, luminând ca un bolid un timp prea scurt, acest pământ sfințit al Oituzului.

Începând cu anul 1940, Parohia Ortodoxă din Oituz a avut în frunte pe părintele Gh. Comănici, originar din Cașin, care s-a transferat de la Hîrja la Oituz. În toamnă, ca urmare a dictatului de la Viena, preotul Ioan Rafiroiu de la Poiana Sărată s-a refugiat la Oituz, la Parohia Ortodoxă. Corul bisericesc a cântat în continuare după aceste evenimente, fiind dirijat de învățătorul C. Radu (fig. 16) ori de cântăreți bisericești.

²³ P. Dima, Necrolog, în ziarul Moldova, 3, III, 1940

Corul Căminului Cultural „Oituzul” s-a menținut prin munca neprecupețită, plină de abnegație a acestui învățător, care din 1940 a păstrat cu cinste bagheta dirijorală până în 1957. Serbările locale și deplasările în împrejurimi, invitarea permanentă la Bacău, la marile festivități, participarea la toate concursurile au culminat cu trofeul de la București, din 1951.

În vara anului 1949 a pregătit repertoriul împreună cu Eugen Pricope, student la Conservatorul din București, care a devenit ulterior mare personalitate a vieții muzicale românești.

Calculat, prevăzător și răbdător până la extrem, prin munca plină de patos, dirijorul C. Radu ajunge cu formația corală a Căminului Cultural „Oituzul” la faza finală a concursului, în anul 1951 (fig 17, 18). În deplasare spre București, coriștii au cântat, obosindu-și puțin vocile, deși dirijorul le atrăsese atenția asupra disciplinei concursului.

În însemnările personale Gheorghe Gr. Caităr, directorul căminului cultural de atunci nota:

„Dar culmea ! ... suntem primul cor clasificat pe țară și în piața Palatului Republicii am fost invitați de public și de juriu să revenim pe scenă”.

S-a câștigat premiul întâi și trofeul cu inscripția „Formații evidențiate la concursul din 1951” (fig. 19), precum și insigne în formă de potcoavă aducătoare de noroc. Corul a dat concerte în mai multe puncte culturale însemnate din capitala țării, timp de două săptămâni.

La întoarcere spre casă, ghinion ! Mașina care trebuia să ia coriștii din Gara Onești se duse în gară la Adjud și membrii corului au fost puși în situația de a merge pe jos de la Onești la Oituz dar, însoțind drumul cu cântecul, plimbarea le-a făcut chiar plăcere, deși aveau geamantane în mâini.

Acest dirijor, C. Radu, a obținut o realizare unică în istoria corului, a unit catolici și ortodocși pe aceeași scenă a Căminului Cultural „Oituzul”. De asemeni, a împrăștiat corul cu tineret, a crescut și educat soliste ca Angelica și Lina Ciorba,

Lenuța Blaj, Elena Onea. A pregătit peste patruzeci de cântece noi, fără a le neglija pe cele vechi. Puternica sa personalitate se evidențiază și ca păstrător al continuității, fără de care corul ar fi sucombat încă din 1940.

În perioada 1957-1962, formația corală a fost condusă de învățătorul Constantin Pîslaru, care a fost și directorul căminului cultural. A participat la spectacole și concursuri, prezentând un repertoriu îmbunătățit, culegând aprecierile auditoriului.

Acest învățător a studiat 7 ani la Seminarul de la Roman. Pentru că în anul 1944 seminarul s-a închis, el s-a înscris la Liceul Tg. Ocna, după bacalaureat s-a calificat învățător și a profestat ca atare și, selectând elevi talentați, a format corul Școlii nr. 1 Oituz. Aici s-a remarcat ca profesor de muzică și dirijor, de unde a venit propunerea de a dirija corul căminului cultural. Astfel, a îndeplinit dorința profesorului său de muzică din liceu, care-i dăruise la pensionare diapazonul, preluându-i ștafeta.

De remarcat este festivitatea organizată la Bacău în anul 1960, unde s-au prezentat formații artistice din toată țara și delegații din țări străine, care au oferit flori și apluze formației noastre corale. Au rămas impresionați de frumoasele costume populare, corectitudinea și uniformitatea acestora, apreciate la prezentarea paradei (fig. 20, 21).

Alteori s-au dat concerte în aer liber la Șaroșa ori la Leșunț, cu prilejul sărbătorilor de la 1-2 Mai (fig. 23) ori de la 23 August.

Între anii 1962 – 1978 a organizat și dirijat corul Școlii nr. 1, apoi a Școlii nr. 2 Oituz, cu care s-a prezentat la concursurile pionierești, fiind mereu clasificat pe primul loc (fig. 24, 25).

Corul școlii avea rolul de a educa vocile și spiritul de ansamblu, de a cultiva sensibilitatea interpretării muzicale și de a selecta și forma soliști pentru corul căminului cultural.

La 16 septembrie 1961, la concursul al VI-lea pe țară (regional), desfășurat la Onești, membrii corului din Oituz s-au întors acasă cu premiul întâi, entuziasmați, plini de mândrie că munca le-a fost răsplătită din plin iar dirijorul era mulțumit. (fig. 22).

Începând cu anul 1962, responsabil cu probleme culturale devine Gh. Oprea dar, conducerea corului nu a fost în exclusivitate în grija acestuia care, prin funcția ce-o deținea, se ocupa de mobilizarea coriștilor, făcea repetiții și uneori dirija la concursuri, iar la pregătirea corului conlucra cu ceilalți dirijori din Oituz. În toată perioada comunistă cadrele didactice au continuat să fie sufletul vieții culturale, activând la formația corală locală și la alte formații de pe lângă căminul cultural. Învățătorul C. Radu, în 1967, a sprijinit reînvierea corului pentru serbarea semicentenarului gloriilor lupte de la Oituz, Mărăști și Mărășești.

Piese corale prezentate la Festivalul Slănicului în anii 1968 - 1971 s-au pregătit cu ajutorul corepetitorilor C. Pîslaru, C. Radu și Gh. Oprea, sprijiniți de Comitetul Județean de Cultură și Artă Bacău, prin dirijorii Lomură și mai târziu Romașcanu și Soroceanu.

La festivalul muzicii corale „Gavril Galinescu”, desfășurat la Slănic Moldova în anii 1968, 1969, 1970 și 1971, a participat corul Căminului Cultural „Oituzul”, obținând premiul întâi și trofeul festivalului (fig. 26, 27, 28, 29).

Faza județeană a Festivalului „Gavril Galinescu” ediția 1968, desfășurată în sala cinematografului 9 Mai din Slănic Moldova, a adus în fața juriului, a unui public exigent și numeros de peste 700 auditori, formația corală din Oituz, singura bisată care s-a impus ca un ansamblu sătesc cu mulți oameni maturi. „Pentru că a cântat mai din inimă a reușit să facă legătura cu sala. Este fără îndoială și meritul dirijorului”²⁴.

²⁴ Mandica Mardare și Ernest Gavrilovici, Festivalul Slănicului, în Steagul roșu, 3, X, 1968

La parada portului popular a fost apreciată sobrietatea costumelor, stârnind o emoție artistică foarte puternică.

La ediția din 1969 a festivalului desfășurat la Slănic Moldova, corul din Oituz a participat la program cu un repertoriu bogat: „Steagul nostru” și „Tricolorul” de Ciprian Porumbescu, „În poeniță” de Gheorghe Danga, „Ileană, Ilenuco fa !” de Constantin Baci, „Rămas bun codrului” de M. Bartholdy, „Mocănașul” de G. Galinescu și alte cântece patriotice²⁵.

Îmi amintesc că am fost solicitați de public prin aplauze prelungite și, cu aprobarea juriului, am interpretat încă două melodii în afara concursului. Altă dată a fost reluat cântecul „În poeniță” de Gh. Danga.

După spectacol, membrii corului trăiau euforia succesului și se angajau în noi activități culturale.

Viața efervescentă a căminelor culturale din anul 1971, i-a antrenat și au participat la spectacolul organizat de Televiziunea Română la 24 ianuarie 1971 (fig. 30), la concursul final al formațiilor de amatori, susținut la Iași și la alte activități (fig. 31, 32).

În urma spectacolului televizat, Dochia G. Baci, soția compozitorului Baci, autorul melodiei „Ileană, Ilenuco fa !” scria directorului căminului cultural de atunci: „Vă rugăm să primiți sincere felicitări și dorim ca în viitor să aveți numai succese. De asemenea transmitem tuturor membrilor din cor calde felicitări.

Apreciem în mod deosebit grija Dvs. pentru repertoriu, alegând pentru acest concurs și o lucrare a regretatului meu soț Constantin I. Baci „Ileană, Ilenuco fa !”.

Participarea corului la Festivalul Slănic Moldova, festival care coincide cu Jubileul organizat cu prilejul a 170 de ani de la descoperirea primului izvor de apă minerală la „Perla Moldovei”, a fost relevată de „Steagul roșu” din 17 iulie 1971.

²⁵ Gheorghe Oprea, Corul din Oituz, în Ateneu, 24, VII, 1969

În anul 1972, s-a organizat la Oituz întâlnirea cu veteranii României Mari, sărbătoare la care corul popular a primit musafirii cu cântec, fapt relatat la 29 august 1972 de către profesorul Gh. Izbășescu, care face o prezentare a activităților desfășurate în cadrul „Memoriei Oituzului”, specificând formațiile artistice ale Căminului Cultural Oituz, deci și a corului (fig. 33).

Deși în acele timpuri nu a fost recunoscut public, aniversarea semicentenarului Ligii Culturale la Oituz, în anul 1973, a fost posibilă în baza documentelor salvate de profesorul Gheorghe Gr. Caităr în anul 1957, din biblioteca lui C. Dragomir, transformată în grajd pentru Ocolul Silvic. Tot acum s-au sărbătorit 150 de ani de la fondarea satului Poiana Sărată iar corul popular din Oituz împlinea 70 de ani de activitate. Au fost manifestări ample la care au participat iar veteranii războiului de reîntregire care au luptat la Oituz. Acum s-a înființat societatea culturală coral-artistică „Răsunetul Oituzului”.

„Steagul roșu” din 2, 8 și 9 septembrie 1973 prezintă programul sărbătorilor de la Oituz, desfășurate sub auspiciile societății nou înființate cu prilejul acestor sărbători.

Tot la aceste festivități s-a interpretat în primă audiție imnul Oituzului, „Vatră străbună”, textul de E. Gavrilovici, muzica Cristian Misievici.

Redăm impresiile unor coriști după această mare manifestare, impresii păstrate în arhiva personală a profesorului Gheorghe Gr. Caităr din Oituz.

Toader Paragină spunea: „Am cântat întreaga familie la cor, trei feciori și patru fete. Am fost la toate serbările date de cor și după 60 de ani de activitate în corul nostru, văd că acum a prins rădăcini și bază de organizare, ca să ne trăiască corul în vecii vecilor. Serbarea organizată la 8 și 9 septembrie 1973 a întrecut pe toate câte le-am văzut noi la Oituz”.

Țița Martin mărturisea: „Am 60 de ani de când sunt soprană în corul Oituzului și văd că oamenii cu inimă și dragoste

de noi ne-au ajutat să organizăm o societate puternică și de mare viitor”.

Gh. Tache Lupu impresionat adăuga: „Am peste 70 de ani. Cânt în corul Oituzului de 60 de ani, împreună cu sora mea Ileana, care a fost prima solistă a corului. Mă bucur din toată inima de frumoasa sărbătoare ce ni s-a făcut nouă și de ajutorul și prețuirea ce ne-au dat-o cu toată dragostea toți cei care ne-au cunoscut. Voi cânta toată viața mea și doresc să ne vedem organizația noastră culturală la televiziune, așa cum am văzut și alte coruri”.

Mihai Ghitiu continuă: „Cânt de peste 25 de ani în cor împreună cu soția mea. Asociația „Răsunetul Oituzului” a pornit cu toată încrederea în forțele locale, strâns unite, spre succese cât mai strălucite. Vom căuta să atragem noi tineri care să ne urmeze până la adânci bătrâneți”.

Profesorul Gheorghe Gr. Caităr își amintea:

„Am luptat și am muncit cu toată dragostea să pot vedea această măreață aniversare a semicentenarului Ligii Culturale și a corului septuagenar. Mama mea împreună cu două surori ale ei au cântat în cor din 14 octombrie 1903. Cânt și eu în această formație de 48 de ani, am activat la Liga Culturală și sunt un produs al acestei instituții.

Corul Oituzului, 5 ani singur, 30 ani sub tutela proprietarei Elena General-Grigorescu și 35 ani afiliat Căminului Cultural „Oituzul”, în ziua de 8 septembrie 1973 a făcut un salt calitativ, prin înființarea asociației „Răsunetul Oituzului”, pe fondul Ligii Culturale și a corului popular.

Doresc să văd și să aud mereu corul nostru și-mi voi dăruî întreaga energie pentru prosperarea asociației noastre, a cărui răsunet să ajungă pe toate meridianele lumii”.

Mihalache Pricope, membru al Ligii Culturale subsecția Oituz, în a cărei casă funcționa biblioteca N. Iorga, încheia:

„Serbarea Ligii ne-a înduioșat până la lacrimi ... și am rămas satisfăcut până în adâncul inimii de aprecierile ca ni s-au făcut ... pentru că <nu am făcut degeaba umbră pământului>”.

Corul din Oituz a participat la toate cele patru ediții ale Festivalului național „Cântarea României”.

La 9 mai 1974, formația corală „Răsunetul Oituzului” a participat la spectacolul desfășurat în aer liber la manifestările prilejuite de redeschiderea monumentului eroilor pe muntele Măgura - Tg. Ocna.

„Flacăra” din 28 septembrie 1978, în articolul „Oituz-sat cu nume mare în istoria patriei și chip al vieții împlinite” sub semnătura lui D. Constantinescu, amintește de activitatea și continuitatea formației corale (fig. 34).

După anul 1978, când C. Pâslaru a trecut în eternitate, iar C. Radu s-a orientat către corul bisericii ortodoxe, singurul organizator și dirijor al corului căminului cultural rămâne Gh. Oprea, care a fost nevoit să depună o uriașă muncă pentru a menține repertoriul dar, fără a ajunge la performanțe deosebite.

Rezultate deosebite a obținut Căminul Cultural Oituz în anul 1982, sub direcția profesorului Petru Butucaru, un mare adept la frumosului.

„Steagul roșu” din 20 februarie 1982, în articolul „Vocația culturală la Oituz”, Cornel Galben arată că formațiile Oituzului au depășit fazele intercomunale obținând 15 premii județene, din care 10 premii I, iar 8 dintre cele 10 premii I au fost menținute și la etapa interjudețeană. De asemenea, amintește că formația corală a Oituzului „încântă cu evoluția ei publicul de trei sferturi de veac”.

În 1984 corul căminului cultural avea un repertoriu bogat și circa 120 de coriști²⁶, iar în perioada 1975-1989, la 9 mai, s-au desfășurat manifestările „Memoria Oituzului”, la care corul a fost prezent, cântând „Imnul eroilor” la depunerea de coroane la

²⁶ Gh. Baltă, Formații artistice fruntașe - Corul octogenar din Oituz, în Steagul roșu, 11, II, 1984

monumentele și cimitirele eroilor din Oituz, și prezentând concerte în sala căminului cultural (fig. 35, 36, 37).

Dintre coriști s-a remarcat ca solist de muzică populară Mărgineanu Constantin, premiat la mai multe ediții ale Festivalului „Cântarea României” (fig. 38). A interpretat cântecele „Colo-n vale la Oituz” și „Cântă cucul, se rotește” ambele învățate de la tatăl său Bou Gheorghe din satul Marginea-Oituz. Săptămânal făcea repetiții la Bacău cu Gheorghe Sîrbu, dirijorul ansamblului „Plaiurile Bistriței”. Inițial piesa „Cântă cucul, se rotește” a fost culeasă de Constantin Brăiloiu dar, fiind înregistrată pe disc de ceară, se distingea doar melodia, nu și versurile. Meritul lui Mărgineanu este de a fi recules acest cântec, pe care acum îl interpretează un grup feminin al ansamblului „Plaiurile Bistriței”.

Directorul căminului cultural, Gheorghe Butucaru, în anul 1993 a beneficiat de ajutorul profesorului de muzică Pîrlitescu Bădișor din Onești și, astfel, corul a participat la Alba-Iulia la festivitatea celei de a 75-a aniversare a Marii Uniri.

La a 80-a aniversare a eroicelor lupte duse de armata română la Oituz, în anul 1997, alături de corul maturilor a participat la program și corul „Ciripel”, înființat în anul 1982 de profesorul de muzică Pîrlitescu Bădișor (fig. 39). Acest cor de copii, preluat de dirijorul Gh. Oprea, a dat multe spectacole la Oituz și în împrejurimi, ne încântă auzul în fiecare an cu colindele tradiționale de Crăciun, participă la festivitățile de la 1 Decembrie, la comemorarea eroilor (fig. 40), la sărbătoarea Sintiliei de la Poiana Sărată, l-a întâmpinat pe episcopul ortodox Ioachim Băcăuanu și pe episcopul catolic Petru Gherghel când au vizitat Oituzul în anii 2001-2002 (fig. 45). A concertat la Festivalul de folclor „Flori de Sânziene”, la Bacău în iulie 1997 și la prima adiție a Festivalului național de colinde „Florile dalbe”, desfășurat la Bacău în perioada 20-22 decembrie 1996, unde ceata de colindători din Oituz a primit o diplomă oferită la acest festival (fig. 41).

Membrii acestui cor fac repetiții tradițional, miercurea și vinerea, continuu, la căminul cultural, cu dirijorul actual.

La 15 august 2001, la a 85-a aniversare a luptelor din 1916 de la Oituz, la festivitatea organizată de Asociația „Cultul Eroilor” din Bacău, prin colonelul Corneliu Chirieș, Muzeul de Istorie Bacău și oficialitățile locale, același cor a primit oaspeții la Monumentul Eroilor cu flori și le-a încântat auzul alături de recitatorii poeziilor patriotice dedicate eroilor, scrise de localnicii Elena Pîslaru, Gheorghe Gr. Caităr și Radu Ghioldum.

În concluzie, corul popular din Oituz a desfășurat neîntrerupt de la înființare, timp de un secol.

VIII. O SUTĂ DE ANI DE ÎNCÂNTARE

Corul bisericesc ortodox, înființat de teologul doctorand I. Tudorache în anul 1903, a cărui prim dirijor a fost, a continuat să fie dirijat de cântărețul N. Pușcașu din Bogdănești, în perioada de după primul războiu mondial, participând la toate festivitățile culturale organizate cu prilejul comemorării eroilor, a sărbătoririi Marii Uniri și a unor Te-Deum-uri oficiate.

La 3 aprilie 1925 Protopopiatul Bacău trimitea „Imnul Patriarhal”, compus de Gheorghe Cucu pentru proslăvirea marelui eveniment al înființării Patriarhatului Roman, spre a fi învățat și cântat la ocazii festive de corul din parohia Oituz²⁷. Primăria comunei Oituz solicită Parohia Ortodoxă să officieze Te-Deum cu prilejul zilei eroilor la 9 mai, la 16 octombrie 1925 cu prilejul aniversării nașterii principelui Carol, la sărbătoarea unirii Ardealului, Banatului și Bucovinei și comemorarea regelui Ferdinand I și a tuturor eroilor dezrobirii și întregirii neamului²⁸.

Fiind paroh la Oituz timp de trei decenii, preotul I. Tudorache l-a îndrumat pe Dumitru Mănăilă să urmeze școala de cântăreți la Roman, ca după absolvire, să cante și să citească la strună.

Înainte de a deveni preot, Valeriu Tudorache a dirijat corul de câteva ori de câte ori era venit în vacanță de la studii.

Dumitru D. Tanga, membru vechi al fosmației corale și al Ligii Culturale, a condus corul în timpul preoților I. Și V.

²⁷ Parohia Ortodoxă Oituz, dosar nr. 4/1925, d. 3, Arhivele Naționale Bacău

²⁸ Parohia Ortodoxă Oituz, dosar nr. 4/1925, d. 5 și dosar nr. 1/1928, d 17, Arhivele Naționale Bacău

Tudorache, Gh. Comănici și Gr, Dimitriu, până la pensionare. A fost numit de Episcopia Romanului prin decretul nr. 2665 din 29 octombrie 1926 și a primit o gradație ca și preotul paroh Valeriu Tudorache, numit prin decretul nr. 3827 din 5 octombrie 1927²⁹. În urma achitării taxei de 1 000 lei pentru examenul dat la 27 martie 1933, D. Tanga este numit cântăreț diplomat spre deosebire de D. Mănăilă care era doar elev la Școala de cântăreți din Roman³⁰.

Învățătorul Constantin Radu, care se remarcase ca dirijor al corului asociației culturale „Arcașii” și al corului căminului cultural venea să dirijeze corul bisericesc când se pregăteau imnurile religioase pentru marile sărbători, în mod deosebit „Concertul Învierii”. În perioada de după 1957, venea mai rar la biserică pentru a nu fi acuzat de misticism de către reprezentanții regimului comunist. Cât timp a fost pensionar, a dirijat corul bisericii ortodoxe ori de câte ori voia, de drag (fig. 42, 43). Tot de atâtea ori venea tatăl meu acasă de la biserică radiind de fericire ca „Azi, corul a fost dirijat de domnul Radu”.

Începând cu anul 1952, Grigore Dimitriu a fost preot econom stavrofor timp de un sfert de veac, perioadă în care coriștii vechi aduceau alți membrii, pe frații și surorile lor cu talent.

Preotul Gr, Dimitriu este înmormântat în curtea Bisericii Ortodoxe din Grozești - Oituz, alături de preoții Ioan și Valeriu Tudorache, cărora creștinii le aprind lumânări la căpătâi în semn de mulțumire pentru sânguința și dăruirea cu care au muncit atâta timp cât au stat în fruntea turmei (fig. 44).

Preoții Ioan Hirjoabă, Ioan Bitir și Florin Cristea au păstrat tradiția corală și au organizat excursii cu membrii acestei

²⁹ Parohia Ortodoxă Oituz, dosar nr. 2/1933, d. 15, Arhivele Naționale Bacău

³⁰ Parohia Ortodoxă Oituz, dosar nr. 2/1933, d. 1, 3, Arhivele Naționale Bacău

formații, când s-au cântat imnuri religioase, fiind deosebit apreciată interpretarea Concertului Învierii la schitul Tudor Vladimirescu.

Așadar, corul bisericii ortodoxe a fost păstrat de toți preoții care au slujit la Oituz în ultima sută de ani, oferind momente de încântare tuturor celor prezenți la oficierea liturghiei.

În biserica romano-catolică se cânta înainte de 1930, cu cantorul Petre Blaj, dirijor al corului acestei biserici, și la căminul cultural de la înființare până azi.

În corul Căminului Cultural „Oituzul” dirijorul C. Radu a reunit pe aceeași scenă catolici și ortodocși, care la rândul lor cântau în corul bisericii ortodoxe ori catolice.

Meritul deosebit al păstrării tradiției corale la Oituz revine preoților Ioan și Valeriu Tudorache, care au pregătit dirijori și cântăreți bisericești, precum și talentaților dirijori ai Căminului Cultural „Oituzul” – învățătorii C. Radu și C. Pîslaru, toți obținând premii la concursurile la care s-au prezentat, bucurându-se de aprecierile publicului, precum și profesorului Gh. Oprea.

IX LUMINĂTORII

de Radu Ghioldum

OMAGIU

preotului I. Tudorache

Ți-ai construit lăcașul pentru-a putea cânta
Le-ai împlinit pe toate după dorința ta;
Frumoasă moștenire lăsată la copii,
În pasul spre glorie să aibă bucurii.

Pe rând le-ai luat pe toate spre a le duce bine,
Atâtea generații să bucuri ca pe tine.
Orice împrejurare nu te-a clintit din loc;
În vreme de restriște, tu ai cântat prin foc.

Ai fost un suflet mare păstrat de la străbuni,
Prin răspândirea muncii purtată în cununi,
Ai fost cinstit de acei care te-au cunoscut,
Lăsați-i amintire din viața-ți ce-a trecut.

LUPTA

În drumul tău titanic doar piedici ai avut
Ca și un râu ce-n cale atât calcar a rupt
Creându-și matca lui, muncită din trecut,
Așa ți-ai trăit viața, când totul s-antrerupt.

O viață de amintiri, păstrându-le spre bine
Și toate astea rămân la cel ce vine.
Te-au ținut în loc acei ce-au ajutat
Cu munca ta, apoi, ei mi te-au detronat.

Cu sufletul de stâncă ai stăvilat furtuna
Ca Prometeu în lanțuri ce-și rupe legătura.
Tu ne-ai lăsat avântul de-a merge înainte;
Și ți-l sfințim bătrâne. Ne ești părinte.

DĂRUIRE

Învățătorului meu - dirijorul
C-tin Radu

Mi-ai fost al doilea dascăl,
După dulcea mea mamă,
Și ești tot lângă mine
În minte și sub haină.

Creându-ți tu avântul
Și-un cor rădăcinat
Mi-e sete de cuvântul
„Hristos a înviat !”

Ai preluat făclie-aprinsă,
Să fie menținută-n timp,
Să rămână-n veci nestinsă
În orișicare anotimp.

Ne-ai dus cu blânda ta căldură
Spre înălțimi, mergând cu spor,
Cântând cu glas de privighetoare
Prinzând locul întâi din zbor.

Așa te-am cunoscut pe tine
Cu suflet dulce și măreț
Azi glasul tău vine spre mine
Ca-n timpu-acelor tinereți.

Bibliografie selectivă

I. Publicații

1. Studii muzicologice, Nr. 2, 1956.
2. Ziarul Moldova, 3, III, 1940.
3. Eugen P. Stoica, Raportul revizorului școlar al Județului Bacău, 1904.
4. Neamul românesc pentru popor nr. 18, 1926, ianuarie 1928.
5. Steagul roșu din: 24, I, 1971; 17, VII, 1971; 29, VIII, 1972; 2, 8, 9, IX, 1973, 20, II, 1982; 3, X, 1968; 11, II, 1984.
6. Flacăra din 28, XII, 1978.
7. Ateneu din 24, VII, 1969.

II. Însemnări, manuscrise

- Însemnări și informații de la coriștii vechi, păstrate în arhiva personală Gheorghe Gr. Caităr din Oituz;
- Memorii scrise (ciorne) pentru eventualele aniversări (a 75-a, a 80-a, a 90-a, a 95-a), păstrate în arhiva Gheorghe Gr. Caităr din Oituz;
- Gheorghe Gr. Caităr, Asociații culturale în Valea Oituzului, manuscris, 1973;
- Radu Ghioldum, poezii: Omagiu, Lupta, Dăruire

III. Documente și imagini

- Documente ale Ligii Culturale Oituz, păstrate în arhiva Gheorghe Gr. Caităr din Oituz;
- Imagini - document reprezentând activitatea corului din Oituz;
- Documente și imagini din arhiva Parohiei Ortodoxe Oituz și din arhiva Parohiei Catolice Oituz;
- Imagini și informații de la Elena Pîslaru din Oituz;
- Imagini și documente de la familia Mihai Neghiuc din Oituz;
- Documente și imagini din arhiva Căminului Cultural Oituz;
- Imagini de la cetățeni din Oituz;
- Imagini de la profesorul Dumitru Luca.

XI ANEXE

Fig. 1 Aniversarea a 12 ani de la înființarea corului
bisericesc de către teologul doctorand
Ioan Tudorache

Fig. 2 1915 - Membrii formației corale împreună cu Elena Negropontes

Fig. 3 1906 - Participanți din Oituz la expoziția jubiliară
Organizată cu prilejul a 40 de ani de domnie ai regelui
Carol I

Fig. 4 Medalia înmănată participanților la expoziția Jubiliară din 15 august 1906

Fig. 5 Corul din Oituz la sărbătoarea cercetașilor
din anul 1915, la Onești

Fig. 6 1926 – Inaugurarea Ligii culturale din Oituz,
în prezența profesorului Nicolae Iorga

Fig. 7 Bași și tenori din corul popular, activiști fideli ai
Ligii Culturale, secția Oituz

Fig. 8 Membrii asociației culturale „Arcașii” în tabăra arcășească din bucurești, cu prilejul concursurilor Așezămintelor Culturale, însoțiți de C. Radu și Primarul Fichioș A. Andrei (1935)

Fig. 9 Familia C-tin Radu și Victoria cu mica
Arcășiță Dorica la Vatra Dornei, în
Parc, septembrie 1937

Fig. 10 Asociația Învățătorilor, subsecția Oituz, în
Excursie pe Valea Bistriței (1935)

Fig 11 Corul Bisericii Catolice Oituz în anul 1937 cu preotul vicar de atunci

Fig. 12 Corul Bisericii Catolice din Oituz în anul 1942,
cu cantorul Petre Blaj și preotul Petru Pleșa

Fig. 13 Corul Bisericii Catolice din Oituz cu preoții
Andrei Gherguț și Trifaș Anton - 1952

Fig. 14 Corul Bisericii Catolice la înmormântarea
Preasfințitului episcop Petru Pleșca în
anul 1976, la Oituz

Fig. 15 Corul Bisericii Catolice din Oituz cu preoții
Mareș Petru, Ștefan Vacaru și dirijorul
Cornel Blaj

Fig. 16 C-tin Radu la cimitirul eroilor din Oituz dirijând
corul bisericesc la prohodul lui
Eusebiu Tudorache

Fig. 17 Corul Căminului Cultural din Oituz dirijat de
C. Radu la București în septembrie 1951, când
a primit premiul I pe țară

Fig. 18 Bașii din corul Căminului Cultural „Oituzul”
după concursul de la București din 1951

Fig. 19 Trofeul oferit corului din Oituz la concursul instituțiilor evidențiate la București - 1951

Fig. 20 Membrii formației corale Oituz la parada costumelor populare, desfășurată la Bacău, în anul 1960

Fig. 21 Corul Căminului Cultural „Oituzul”, dirijat de
C-tin Pîslaru la 23 august 1960

Fig. 22 Familia Pîslaru Constantin la concursul din
16 aprilie 1961, desfășurat la Onești

Fig. 23 Corul Căminului Cultural Oituz la o serbare
câmpenească, cu dirijorul C. Pîslaru, Leșunț,
mai 1961

Fig. 24 Corul Școlii nr. 1 Oituz dirijat de C. Pîslaru
în anul 1962

Fig. 25 Formația corală a Școlii nr. 1 Oituz la un concurs
pionieresc cu ririjorul C. Pîslaru,
în anul 1966

Fig. 26 Trofeul Festivalului muzicii corale „Gavril Galinescu”, oferit în anul 1968
corului din Oituz

Fig. 27 Trofeul „Festivalul Slănicului” primit de corul din Oituz, în anul 1969

Fig. 28 Formația corală a Căminului Cultural Oituz la Festivalul Slănicului, în anul 1969

Fig. 29 Trofeul „Festivalul Slănicului” oferit corului
din Oituz în anul 1970

Fig. 30 Corul din Oituz dirijat de Gh. Oprea la spectacolul televizat din 24 ianuarie 1971

Fig. 31 Corul Oituzului la a 50-a aniversare a P.C.R.,
dirijat de C. Radu la Tg. Ocna

Fig. 32 Corul Căminului Cultural din Oituz în curtea
dirijorului C. Radu

Fig. 33 Parada portului popular desfășurată în 1972, la
întâlnirea veteranilor României Mari

Fig. 34 Corul Căminului Cultural Oituz la faza intercomunală a concursului „Cântarea României”, Satul Nou, 1978”

Fig. 35 Corul Căminului Cultural Oituz la un spectacol în anul 1987

Fig. 36 Tenori și bași sărbătorind „Memoria Oituzului” în 1986
la Monumentul Cavaleriei

Fig. 37 Membrii formației corale a Căminului Cultural
Oituz la activitatea „Memoria Oituzului”,
desfășurată pe mamelonul Micloșca,
la Monumentul Cavaleriei,
în anul 1986

Fig. 38 Solistul de muzică populară Mărgineanu
Constantin la Festivalul național
„Cîntarea României”
în anul 1984

Fig. 39 Membrii corului Cîrîpel la activitățile „Memoria Oituzului” în anul 1982

Fig. 40 Corul Căminului Cultural Oituz la comemorarea eroilor
de la Cimitirul și Monumentul Eroilor din
Poiana Sărată (1996)

Fig. 41 Corul Căminului Cultural Oituz la prima ediție a festivalului național de colinde „Florile Dalbe” - Bacău 1996

Fig. 42 Corul Bisericii Ortodoxe din oituz cu dirijorul
C. Radu și preotul Gr. Dimitriu

Fig. 43 Corul Bisericii Ortodoxe din Oituz împreună cu
preotul Ioan Hîrjoabă și dirijorul
C. Radu, în anul 1989

Fig. 44 Mormântul preoților Ioan și Valeriu
Tudorache, din curtea Bisericii
Ortodoxe Oituz

Fig. 45 Corul „Ciripel” în aprilie 2002 dirijat de Gh. Oprea cu prilejul resfințirii capelei romano-catolice din Oituz de către episcopul P. Gherghel

Fig. 46 Corul „Ciripel” sărbătorește ziua eroilor la Cimitirul și Monumentul Eroilor din Oituz, în anul 2002

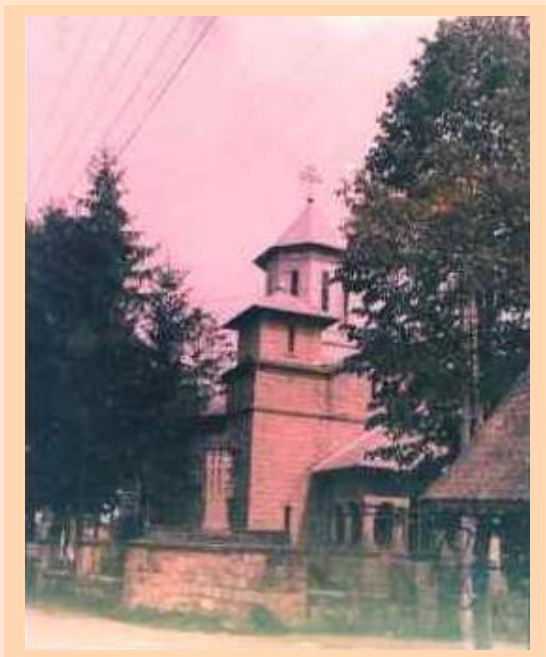

Fig. 47 Corul Bisericii Ortodoxe Oituz împreună cu preotul
I. Bitir la comemorarea eroilor în anul 2002

Cuprins

Argument	5
I. Fondatorii	7
II. 1906 - „40 de ani ai căpităniei mele”	11
III. Târnosirea Bisericii Ortodoxe	13
IV. 1915 – Aniversarea corului și serbarea cercetașilor	16
V. Muzele cântă prin ploaia de gloanțe	18
VI. Corul și asociațiile culturale	25
VII. Corul Căminului Cultural „Oituzul”	31
VIII. O sută de ani de încântare	41
IX. Luminătorii <i>de Radu Ghioldum</i>	44
X. Bibliografie selectivă	47
XI. Anexe	49

CONSTANȚA CAITĂR GHIOLDUM

„Vrednic de amintire pentru pricepere, energie și gustul artistic cu care a fost zidit, împodobit și înzestrat acest sfânt locaș, a rămas numele preotului stavofror Ioan Tudorache, ctitor și al corului bisericii și al casei parohiale”

ISBN 973 - 9362 - 99 - 0